

Riskbedömning av snöskottare på tak

Upphandlingsmyndigheten bedömer att det är hög risk för oskäligen arbetsvillkor vid upphandling av snöskottare på tak. Bedömningen baseras på nedan angivna riskindikatorer.

Risker förändras över tid

Vi gjort denna riskbedömning i juni 2026 och den baseras på aktuella förhållanden som rådde vid tillfället för bedömningen. Du kan använda den som utgångspunkt i din egen behövlighetsbedömning, men tänk på att risker förändras över tid. Som upphandlande organisation behöver du alltid göra en egen behövlighetsbedömning för att analysera vilka risker det finns inför den enskilda upphandlingen.

[Mer om Behövlighetsbedömning och vad det innebär](#)

Så har vi gjort vår riskbedömning

Upphandlingsmyndigheten har med hjälp av öppna källor som rapporter och statistik tagit fram riskbedömningen. I riskbedömningen presenteras informationen under sju riskindikatorer, som är de samma för alla yrkesgrupper:

1. Utbildningsnivå
2. Kollektivavtalstäckning och organisationsgrad
3. Reglering av yrkesgruppen
4. Underleverantörer
5. Utländsk arbetskraft
6. Konkurrenssituation
7. Arbetsmiljö

Svenska Byggnadsarbetareförbundet (Byggnads) och Plåt & Ventföretagen är de parter som huvudsakligen träffar kollektivavtal som omfattar snöskottare på tak. Underlaget för bedömningen har skickats till dem för synpunkter och de har då getts möjlighet att lämna ytterligare förtydliganden.

Arbetstagare som omfattas av riskbedömningen



Yrkesgruppen omfattas av Plåt- och Ventilationsavtalet mellan Plåt & Ventföretagen och Svenska Byggnadsarbetareförbundet (Byggnads). Det förekommer dock att arbetstagare på andra avtalsområden tidvis sysselsätts i snöskottningsarbete på tak. Riskbedömningen omfattar även dessa.

Omfattningen är:

- snöskottare på tak, det vill säga de som utför snöröjningsarbete på tak.

Följande yrkesgrupp ingår inte i riskbedömningen:

- byggnadsplåtslagare och
- ventilationsarbetare.

Riskindikatorer

Våra sju riskindikatorer är de samma för samtliga yrkesgrupper. Vissa indikatorer är därför mer eller mindre relevanta i relation till olika yrkesgrupper.

Låg utbildningsnivå (Utbildningsnivå)



Enligt Byggnads och Plåt & Ventföretagen är utbildningsnivån bland arbetstagarna låg eftersom endast kunskap om hanteringen av säkerhetsutrustning krävs.¹

”Skotta säkert” är en licensutbildning för takskottare som utvecklats av Plåt & Ventföretagen i samarbete med försäkringsbranschen. Syftet med utbildningen är att bidra till att öka tryggheten för allmänheten, skapa en säkrare arbetsmiljö för takskottarna, skapa krav på fler seriösa aktörer i branschen och reducera antalet skador på personer, material och egendom.²

Vid omfattande snöfall följer en hög efterfrågan av snöskottare. Den höga efterfrågan möts ibland av firmor utan, eller med liten erfarenhet av arbete på tak, som till exempel flyttfirmor. Arbetet kan då utföras av utbildad personal utan erfarenhet av takarbete samtidigt som att arbetsgivaren har mycket låg kunskap om arbetsmiljö och risker för arbete på tak.³

Ingen specifik statistik för snöskottare (Kollektivavtalstäckning och organisationsgrad)



Byggnads uppskattar att det är låg kollektivavtalstäckning för yrkesgruppen.⁴ Plåt- och Ventföretagen uppger att kollektivavtalstäckning bland plåtslagerier är mycket hög, men det är vanligt att företag inom andra närliggande yrkesområden utför snöskottning av tak.⁵ Sådana företag kan vara verksamma på andra kollektivavtalsområden och det gör det svårt att uppskatta den sammantagna andelen företag som har kollektivavtal och utför tjänsten.

Det saknas också uppgifter om hur stor andel av de som skottar snö på tak som är medlemmar i facket. Mot bakgrund av att många inom yrkesområdet kan antas vara tillfälligt anställda, kan organisationsgraden dock antas vara låg. Organisationsgraden generellt bland arbetare som har tidsbegränsade anställningar

¹ Mejlkorrespondens med Byggnads och Plåt- och Ventföretagen, 7 november 2025

² Skotta säkert (nedladdad den 21/1 2026): <https://skottasakert.se/>

³ Aftonbladet: Amatörer skottar tak ”Recept för katastrof (den 15 januari 2026).

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/k0Revj/amatorer-skottar-tak-recept-for-katastrof>

⁴ Mejlkorrespondens med Byggnads, 7 november 2025

⁵ Mejlkorrespondens med Plåt- och ventföretagen, 22 januari 2026

är endast 29 procent.⁶ En låg organisationsgrad innebär också att det är svårt för de anställda att bevaka sina rättigheter.⁷

Preciserade krav för snöskottning på tak (Reglering av yrkesgruppen)



Att skotta snö på tak är ett riskfyllt arbete. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:13) om risker vid vissa typer av arbeten innehåller preciserade krav för snöskottning på tak.⁸ Arbetsgivare som överträder fallskyddsbestämmelserna måste betala en sanktionsavgift. Föreskrifter om skydd mot fall finns även i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10), 4 kap.⁹ Arbetsmiljöverket kan följa upp att kraven efterlevs genom inspektioner.¹⁰

Extrapersonal eller underentreprenörer tas in vid behov (Underleverantörer)



I branscher med långa leveranskedjor med många underleverantörer minskar insynen vilket leder till att oseriösa företag längre ner i leveranskedjan är svårare att upptäcka. Med det sagt kan en lång leveranskedja med seriösa företag fungera problemfritt, likväl som oskäliga arbetsvillkor kan förekomma i en kort leveranskedja.

Plåt- och Ventföretagen menar att det ofta är ett plåtslageri som har serviceavtalet för takunderhåll. Snörika vintrar är det vanligt att det tas in extrapersonal eller att underentreprenörer anlitas.¹¹

Byggnads menar att de arbetare som ofta täcker upp vid personalbrist är anställda inom lågstatusyrken eller arbetslösa. Byggnads lyfter också fram att det inte är ovanligt att egenföretagare anlitas som underentreprenörer, vilket kan skapa oklarheter när det kommer till arbetsmiljöansvar.¹²

Det saknas specifik information om snöskottare på tak (Utländsk arbetskraft)



Att använda utländsk arbetskraft är vanligt i många branscher och innebär ingen risk i sig. Däremot ställer användandet av utländsk arbetskraft utökade krav på arbetsgivaren för att skydda arbetstagaren.

Det saknas statistik om hur vanligt det är att utländsk arbetskraft utför snöskottning på tak. Yrkesgruppen snöskottare på tak är inte heller med som en specifik kategori i Arbetsmiljöverkets statistik över utstationerade arbetstagare.¹³

⁶ Medlingsinstitutet (2026) Kollektivavtalsäckning och arbetsmarknadens organisationer 2025. [Kollektivavtalsäckning-arbetsmarknadens-organisationer-2025.pdf](#), s. 18

⁷ Dialog med Byggnads, 22 juni 2026.

⁸ Arbetsmiljöverket (2023) Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:13) om risker vid vissa typer av arbeten. <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202313/>

⁹ Arbetsmiljöverket (2024) [Beslutade föreskrifter som träder i kraft 2025 - Arbetsmiljöverket](#)

¹⁰ Arbetsmiljöverket (2022) [Så går en inspektion till - Arbetsmiljöverket](#)

¹¹ Mejlkorrespondens med Plåt- och Ventföretagen, 7 november 2025.

¹² Dialog med Byggnads, 22 juni 2026.

¹³ Arbetsmiljöverket (2024) Utstationeringar i Sverige 1 januari – 30 juni 2024. [Utstationeringar i Sverige 1 januari - 30 juni 2024](#)

Även om statistik saknas menar Byggnads att det är vanligt med utländsk arbetskraft.¹⁴ Arbetsmiljöverket rapporterar att man påträffat asylsökande, idrottsföreningar med ungdomar i skolåldern och ibland även sjukskrivna som skottar tak under sina inspektioner.¹⁵

Byggnads har också lyft fram att utstationerad arbetskraft generellt är överrepresenterad vad gäller dödsolyckor inom byggbranschen.¹⁶

Fackligt center för papperslösa har noterat att det är vanligt förekommande att papperslösa utför snöskottning på tak och att de arbetar svart. Typiskt sett ökar risken för att arbetstidsreglering inte respekteras, att lönen är mycket låg och ofta inte betalas ut alls, alternativt ska betalas tillbaka till arbetsgivaren. Vidare förekommer oklara anställningsförhållanden på så vis att arbetstagaren inte får rätt information om var denne är anställd, och därtill har mycket lite kunskap om sina rättigheter.¹⁷

Säsongsarbete leder till prispress (Konkurrenssituation)

I Plåt- och Ventilationsavtalet finns tydligt angivna lägsta tim- och månadslöner för arbetare som utför snöskottning på tak (ingår i ”övriga arbetstagare”).¹⁸ Det förekommer att snöskottning på tak utförs av företag inom närliggande yrkesområden som kan vara bundna av andra kollektivavtal med andra angivna lägsta tim- och månadslöner. Om företag helt saknar kollektivavtal finns en risk att de tillämpar anställningsvillkor som ligger under kollektivavtalsnivå.

Byggnads framhåller att arbetsuppgiftens tillfälliga natur och säsongsbetoning kan leda till prispress då företag endast kallar in arbetstagare vid behov.¹⁹

Oseriösa företag tar genvägar (Arbetsmiljö)

Fall från höjd är en av de vanligaste orsakerna till att arbetstagare omkommer eller blir allvarligt skadade på arbetsplatsen.²⁰ Riskerna vid snöskottning på tak handlar om allt från att det saknas fallskydd till att fallskydd inte används korrekt.²¹ Byggnads betonar också att det inte bara är förekomsten av säkerhetsutrustning som är viktig utan också kunskap om vilken utrustning som ska användas när och hur utrustningen ska användas.²²

Vid Arbetsmiljöverkets inspektioner hos nära 2 500 arbetsgivare, generellt inom bygg- och anläggning, ledde 62 procent till krav på åtgärder. Det vanligaste kravet vid arbete på tak var att gemensamma skyddsåtgärder ska vidtas framför personliga.

¹⁴ Dialog med Byggnads, 22 juni 2026.

¹⁵ Aftonbladet: Amatörer skottar tak ”Recept för katastrof” (den 15 januari 2026). <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/k0Revj/amatorer-skottar-tak-recept-for-katastrof>

¹⁶ Dialog med Byggnads, 22 juni 2026.

¹⁷ Dialog med Fackligt center för papperslösa, 23 juni 2026.

¹⁸ Plåt & Ventföretagen; Byggnads, Plåt- och ventilationsavtalet 2023-05-01 – 2025-04-30. [plat--och-ventilationsavtalet-2023-2025_webb.pdf](https://www.plat-och-ventilationsavtalet-2023-2025-webb.pdf)

¹⁹ Mejlkorrespondens med Byggnads, 7 november 2025.

²⁰ Arbetsmiljöverket: Tillsynsrapport, Ett tryggt arbetsliv, Personlig fallskyddsutrustning (2025). <https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/rapporter/tillsynsrapport-ett-tryggt-arbetsliv-personlig-fallskyddsutrustning.pdf>, s 4

²¹ Aftonbladet: Amatörer skottar tak ”Recept för katastrof” (den 15 januari 2026).

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/k0Revj/amatorer-skottar-tak-recept-for-katastrof>

²² Dialog med Byggnads, 22 juni 2026.

Det är när fasta gemensamma fallskyddsåtgärder inte räcker till som personlig fallskyddsutrustning ska användas.²³

Byggnads ser en rad olika arbetsmiljörisker kopplat till snöskottning på tak. Dels delar de Arbetsmiljöverkets syn att hanteringen av fallskydd är en allvarlig arbetsmiljörisk som ofta får svåra konsekvenser som personskador och dödsfall. Byggnads menar fortsatt att det finns stora brister i skyldigheten att genomföra proaktiva riskbedömningar och att det saknas skriftliga räddningsplaner i de fall olyckor inträffar. Byggnads menar också att mörkertalet när det gäller olyckor sannolikt är stort.²⁴

Riskbedömning med källhänvisningar



Riskbedömning för snöskottare på tak med källhänvisningar

Vi hjälper dig att ställa arbetsrättsliga villkor

Indikerar din behövlighetsbedömning risk för oskäligen arbetsvillkor? Om det framkommer risk för att arbetstagarna som ska utföra kontraktet riskerar att få oskäligen arbetsvillkor, så ska arbetsrättsliga villkor anges inför upphandlingen.

Vi har tagit fram stöd som hjälper dig att ställa krav på arbetsrättsliga villkor i din upphandling.

[Om att ange arbetsrättsliga villkor](#)

²³ Arbetsmiljöverket: Tillsynsrapport, Ett tryggt arbetsliv, Personlig fallskyddsutrustning (2025).
<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/rapporter/tillsynsrapport-ett-tryggt-arbetsliv-personlig-fallskyddsutrustning.pdf>, s 3

²⁴ Dialog med Byggnads, 22 juni 2026.